

Sygn. akt VIII U 581/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Gliwicach

sprawy Z. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale M. O.

o podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania Z. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 marca 2015 r. **nr** (...)

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

sygn. akt VIII U 581/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5.03.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt.1 w związku z art. 38 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdził, że ubezpieczony Z. O. w okresie od dnia 1.11.2014r. do nadal nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek M. O..

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wynika, iż w spornym okresie strony, tj. Z. O. i M. O. nie łączył stosunek pracy, a podpisanie umowy o pracę z ubezpieczonym i zgłoszenie go w związku z tym do ubezpieczeń społecznych w istocie nie miało na celu

realizacji interesów płatnika i świadczenia pracy za wynagrodzeniem, a jedynie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. W ocenie organu rentowego strony nie przedstawiły żadnych dowodów wykonywania pracy przez odwołującego. Zgodnie zatem z art.83§1 k.c. w związku z art.300 k.p. umowa o pracę zawarta dla pozorów jest nieważna i tym samym ubezpieczony od dnia 01.11.2014r. nie podlega z tytułu tego zgłoszenia pracowniczym ubezpieczeniom społecznym.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony Z. O. domagał się jej zmiany przez uznanie, że w spornym okresie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zainteresowanego M. O. oraz zasądzenia od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, iż wbrew twierdzeniom organu rentowego wykonywał pracę dla zainteresowanego, a zatem umowa nie miała charakteru pozornego.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, podtrzymując stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Zainteresowany przychylił się do stanowiska odwołującego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Zainteresowany od 2012r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą I., której przedmiotem jest hurtowa sprzedaż kosmetyków, przy czym sam zajmował się rozprawdaniem zakupionych towarów i wykonywał obowiązki magazyniera. Od jesieni 2014r. zainteresowany zatrudniał jednego pracownika S. L. na ¼ etatu, na stanowisku przedstawiciela handlowego. S. L. pracę wykonuje w wynajętej powierzchni w P., gdzie znajduje się biuro i magazyn, które nie mają ustalonych godzin pracy. Nie przyjmuje się tam klientów, ponieważ sprzedaż odbywa się telefonicznie i elektronicznie. S. L. przychodzi do pracy wtedy gdy jest sprzedaż, o czym powiadamia go zainteresowany i zajmuje się w biurze wystawianiem listów przewozowych, podpisywaniem niektórych faktur. Pracownik ten nie wchodzi do magazynu, pracuje średnio na 2 godziny i niecodziennie

Odwołujący – ojciec zainteresowanego - od wielu lat utrzymywał się z działalności gospodarczej prowadzonej przez żonę. Przez większość tego okresu odwołujący nie podlegał ubezpieczeniom społecznym, zajmował się prowadzeniem domu i pomaganiem żonie. We wrześniu 2014r. lekarz prowadzący zalecił mu poddanie się koronografii, który to zabieg miał być przeprowadzony w styczniu 2015r. W październiku 2014r. żona odwołującego zawiesiła działalność gospodarczą, a odwołujący poprosił syna o zatrudnienie, nigdy wcześniej nie pomagał m w pracy. Zainteresowany nie posiada informacji z czego utrzymują się jego rodzice w czasie zawieszania działalności gospodarczej.

W dniu 3.11.2015r. strony podpisały umowę o pracę na czas określony do 3.11.2019r. w której wskazano, że odwołujący będzie pracował jako magazynier w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 2700zł. brutto miesięcznie. Na podstawie tej umowy zainteresowany zgłosił odwołującego do pracowniczych ubezpieczeń społecznych poczynając od 1.11.2014r.

Od 17.11.2014r. ubezpieczony korzystał ze zwolnienia lekarskiego, został przyjęty w trybie nagłym na oddział kardiologiczny gdzie założono mu stenty.

W okresie spornym zainteresowany uzyskiwał dochody w wysokości około 15 000zł miesięcznie, nie zatrudnił nikogo w celu zastępstwa odwołującego.

Zainteresowany wyrejestrował odwołującego z ubezpieczeń społecznych z dniem 31.03.2015r.

[dowód: akta rentowe i dokumentacja lekarska odwołującego, zeznania świadka S. L., przesłuchanie odwołującego i zainteresowanego]

Sąd nie dal wiary zeznaniom świadka S. L. w zakresie w jakim podał, że widział odwołującego wykonującego pracę magazyniera. Sąd wziął pod uwagę, że świadek na początku swoich zeznań, podał, że do magazynu nie wchodzi,

że nie wie gdzie odwołujący przebywał ani przez ile godzin. Świadek sprawiał wrażenie jakby w ogóle nie posiadał żadnej wiedzy na temat działalności magazynu jak również jego wielkości. Nie wiedział również jakie prace wykonywał odwołujący w magazynie. Dopiero na skutek dalszych pytań świadek podał, że sam czasami asystuje przy rozładunku towaru oraz, że widział jak odwołujący wózkiem widłowym pakował towar. Zdaniem Sądu, świadek w istocie nie posiada żadnej wiedzy na temat pracy odwołującego w magazynie zainteresowanego. Podkreślenia wymaga, że zainteresowany potwierdził, że S. L. nie pracował w magazynie – a zatem świadek nie mógł widzieć ubezpieczonego przy pracach magazynowych. Nadto odwołujący zeznał, że nie posiada uprawnień do obsługi wózka widłowego, oraz ani on ani zainteresowany nie potwierdzili by taką pracę wykonywał.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy Sąd nie dał wiary odwołującemu i zainteresowanemu w zakresie w jakim podali, że umowa o pracę była wykonywana. Obydwie strony są zainteresowane wynikiem procesu, a zatem do ich twierdzeń należy podchodzić z dużą ostrożnością. Niewiarygodnym w ocenie Sądu jest, by odwołujący, który jak sam zeznał przez większość życia – nie pracował zawodowo i utrzymywał się z pracy żony - nagle podjął się pracy magazyniera. W założeniu była to praca fizyczna, wymagająca wysiłku a przecież odwołujący został poinformowany o konieczności przeprowadzenia zabiegu koronografii. Trudno więc Sądowi uwierzyć, że osoba 60-letnia, z takim rokowaniem zdecydowała się wykonywanie pracy fizycznej – nie będąc do tego zmuszona finansowo. Wszak jak wynika z zeznań zainteresowanego ojciec nigdy nie prosił go o pomoc finansową. Nie można przy ocenie zeznań powyższych pominąć okoliczności, że zainteresowany ani wcześniej ani po wyrejestrowaniu odwołującego z ubezpieczeń nie zatrudnił nikogo do pracy w magazynie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie Z. O. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 121) pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów), podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, z zastrzeżeniem art. 8 i 9.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy pracownicy podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu.

Z kolei w myśl art. 12 ust 1 ustawy osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Po myśli art. 8 ust 1 za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Jak natomiast stanowi art. 83 ust. 1 powołanej ustawy, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta w dniu 03.11.2014r. pomiędzy odwołującym a zainteresowanym była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 k.c.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy. Jak stanowi art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Konstytutywne cechy stosunku pracy to: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia.

Podleganie ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przywołanych przepisów wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę.

Celem ustalenia obowiązku ubezpieczeń społecznych organ rentowy uprawniony jest do weryfikacji faktycznych podstaw nawiązania stosunku pracy i to na nim spoczywa – zgodnie z treścią art. 6 kc - ciężar wykazania okoliczności, z których wywodzi skutki prawne.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy uznał, że umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującym a zainteresowanym jest nieważna i jako taka nie stanowi tytułu ubezpieczenia społecznego. Organ rentowy powołał się przede wszystkim na podstawę nieważności określoną art. 83 § 1 kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów jest nieważne. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (por. wyrok z dnia 4 lutego 2000 r., II UKN 362/99, OSNAPiUS 2001/13/ 449).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak woli wywołania skutków prawnych przy jednoczesnej chęci wprowadzenia w błąd innych osób lub organów. W wyroku z dnia 23 czerwca 1986 r. I CR 45/86 (nie publikowanym) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywołało skutków prawnych. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę - zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia - natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z umowy o pracę. Przy ich składaniu obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 321/04, OSNP 2006 r. nr 11-12, poz. 190).

Zdaniem Sądu, wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego pozwalają na uznanie słuszności stanowiska organu rentowego, iż podpisanie umowy o pracę z ubezpieczonym i zgłoszenie go w związku z tym do ubezpieczeń społecznych przez płatnika – zainteresowanego w sprawie, w istocie nie miało na celu realizacji interesów płatnika i świadczenia pracy za wynagrodzeniem, a jedynie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z planowaną koronografią. W ocenie Sądu, zawarta przez strony umowa o pracę nie była w rzeczywistości wykonywana i stąd było czynnością prawną pozorną (art. 83 § 1 k.c.). Za takim przyjęciem przemawiają wszystkie okoliczności, które zostały przedstawione już wyżej przy ocenie zeznań świadka, odwołującego i zainteresowanego, a zatem zbędnym jest ich powtarzanie.

Reasumując, Sąd uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa i w konsekwencji uznając odwołanie za bezzasadne, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c. i § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 490) w punkcie drugim orzeczenia.

(-) SSO Grażyna Łazowska